

základní aspekty etiky výzkumu

vzhledem ke zdroji informace

- chránit zdroje před možnými negativními důsledky výzkumu
- dobrovolná participace

vzhledem k příjemci informace

- umožnit kritické zhodnocení výsledků
- obecnější pojetí – dávání moci, reprezentace

základní aspekty etiky výzkumu

Etické zásady ve vztahu k produkci vědění

- *Shoda je obvykle dosažitelnější – prostředky, které používáme musí splňovat dohodnuté standardy*

Např. dobrovolnost, neublížit, neklamat

Etické zásady ve vztahu k vědění samotnému

- *Lze směr vědy limitovat? Je vždy lepší vědět, než nevědět? Lze důsledky vědění chápat odděleně od procesu poznávání?*

Např. kmenové buňky, genetické predispozice

ochrana zdrojů informace

informovaný souhlas

- participant výzkumu není klamán a participuje dobrovolně

anonymita

- totožnost participanta je nezjistitelná

zaručení důvěrnosti dat

- pokud lze totožnost zjistit, je zaručeno důvěrné nakládání s daty

základní aspekty etiky výzkumu

ETICKÁ DILEMATA

- Dvě strany s různě vnímanou hodnotou. Na obou stranách jsou „bohulibé“ cíle.

Klamání?

ALE

Autenticita?

Dobrovolnost?

ALE

Samovýběr?

Anonymita?

ALE

Rozhovory?

Sebepojetí?

ALE

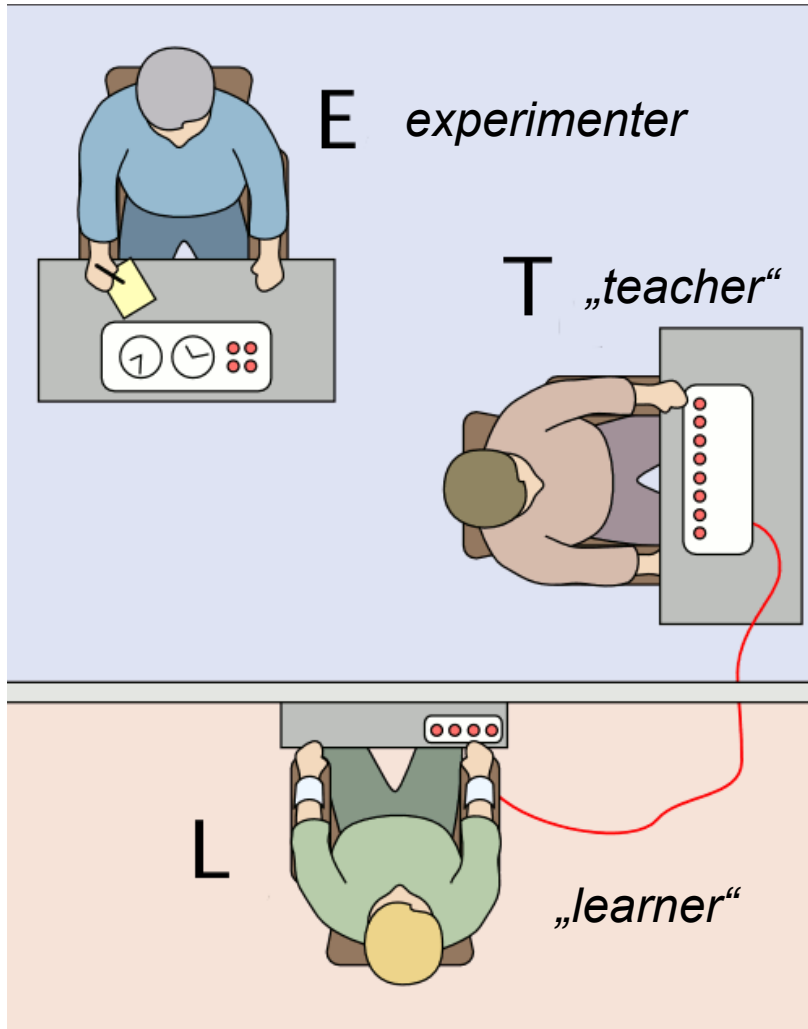
Hloubka?

ETICKÁ POCHYBENÍ

Jednoznačné odchýlení od standardů

Např. falšování dat, plagiátorství

další vlivy na zkoumané osoby

vytváření postojů
změna sebepojetí
změna vnímání reality

...

Milgramův experiment

zkoumaná osoba dává vzrůstající „elektrické šoky“ „žákovi“, pokud špatně odpoví na otázku experimentátora.

experiment je představen jako pokus s učením, zkoumaná osoba neví, že „žák“ je spolupracovníkem výzkumníka

Milgramův experiment

kontext: diskuse o zodpovědnosti vojáků, hlídačů a dozorců za činy v koncentračních táborech. Většina veřejnosti soudí, že toto chování je výsledkem ojedinělého selhání.

Milgramův experiment však ukazuje, že většina zkoumaných subjektů přenáší zodpovědnost na experimentátora a pokračuje v udílení šoků.

**všichni účastníci pokračovali až do hodnoty 300V
63% dokončilo celou sérii až do konce stupnice**

- klamání o smyslu experimentu
- významné důsledky pro psychiku zúčastněných
- porušena zásada dobrovolné participace
- na druhé straně – nemožnost získat výsledky jinak

vzhledem k příjemci informace

- umožnění kritického přístupu

- je třeba zveřejnit všechny okolnosti, které vedly k závěrům studie

zejména:

- Zdroj dat (vzorek populace, jeho velikost, konstrukce)

Analytický postup

Nedostatky dat a analýz

Vlastní pozice (zejména v kvalitativním výzkumu reflexe předpokladů)

-Proto standardní podoba stati obsahuje:

-Úvod, teoretickou část

-Metodologickou část

-Prezentaci výsledků

-Diskusi, závěr

- autorství

- citace!!!

nejčastější problém - citace

k čemu jsou citace?

- umožňují dohledat informace, pochopit z jakého kontextu autoři vycházejí
- dávají jasně najevo, že nejsme autory některých použitých myšlenek
- umožňují opřít text o argumenty, které není možné v daném rozsahu vysvětlit
- seznam odkazů lze použít pro orientaci v daném tématu

10 pravidel citací – U. Eco

- míra (rozumná míra odkazů)
- relevance (podpora argumentu, logická návaznost)
- sdílíme myšlenku (pokud ne, před citací jsou naše výhrady)
- jasná identifikace pramene
- citujeme nejspolehlivější vydání
- citace cizojazyčných autorů v původním jazyce
- jasné přiřazení citace k autorovi
- citace musí být věrné
- přesnost (číslo stránky a pod.)
- citace do tří řádků v textu, citace delší v samostatném odstavci

hlavní chyby:

- **citace žádné**
- **citace sekundárních zdrojů**
- **porušování normy**

hlavní chyby citací - způsob

nekonzistentnost systému citací

způsob AUTOR, ROK, nebo poznámky pod čarou:

nelze kombinovat:

A) Jak tvrdí Steven L. Nock ve své stati „Marriage as a Public Issue“^[1]

B)vydělávají více peněz, méně trpí alkoholismem, depresemi, akutními i chronickými nemocemi a „celkově jsou na tom lépe“ (Nock, 2005:17)

^[1] Nock, S. L. 2005. „Marriage as a public Issue.“ *Marriage and Child Wellbeing*. 15: (2) 13-32.

v Sociologickém časopise je obvyklý AUTOR, ROK

hlavní chyby citací - způsob

KONKRÉTNÍ NÁLEŽITOSTI BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZŮ:

Liší se obor od oboru, je vhodné řídit se reprezentativním časopisem

Cíl je však stejný všude:

Umožnit čtenáři co nejrychleji, nejsnadněji a nejjednoznačněji dohledat zdroj.

Proto vždy musí být:

AUTOR

ROK VYDÁNÍ

NÁZEV

MÍSTO VYDÁNÍ

VYDAVATEL

(NÁZEV ČASOPISU, ROČNÍK, ČÍSLO, STRANY)

<http://sreview.soc.cas.cz/cs/page/4-pokyny-pro-autory>